

VMK:s verksamhetsberättelse 2019

Innehåll

1	INLEDNING	3
2	VMK:S VERKSAMHETSIDÉ OCH VÄRDEGRUND	3
3	VMK:S UPPDRAG	3
3.1	ENLIGT ARBETSORDNINGEN	3
3.2	FÖRTYDLIGANDE AV UPPDRAGET	4
3.2.1	Ansvarsområde.....	4
3.2.2	Granskning av VMK-auktoriserade virkesmätande företag.....	4
3.2.3	Typgodkännande av mätutrustning och mätmetoder.....	4
3.2.4	VMK:s uppdrag när det gäller Biometria	4
4	STYRELSENS LEDAMÖTER 2019	5
5	STYRELSENS VERKSAMHET	5
5.1	FATTADE BESLUT AV STYRELSEN/NÄMNDEN	5
5.1.1	Typgodkännande av mätutrustning och mätmetoder.....	5
5.1.2	Övergripande dokument.....	6
5.2	ÖVRIGA FRÅGOR SOM AVHANDLATS	6
6	UPPFÖLJNING AV KVALITET I VIRKESMÄTNING OCH REDOVISNING	7
6.1	RESULTAT FRÅN DE INTERNA KONTROLLERNA INOM VMF ESTONIA OCH VMF LATVIA	7
6.1.1	Kontroll av utförd mätning på nivån mätande företag.....	8
6.1.2	Kontroll av utförd mätning per mätplats.....	12
6.1.3	Kontroll av redovisningen.....	12
6.2	VMK:S HARMONISERANDE KONTROLLMÄTNINGAR AV MASSAVED	12
6.3	AVVIKELSER VID KONTROLLER BEGÄRDA AV PART (BEGÄRDA KONTROLLER).....	13
6.4	AVVIKELSER VID BEGÄRDA OMMÄTNINGAR AV TRAVAR I BILD	13
6.5	BIOMETRIAS KONTROLL AV VIRKESMÄTNINGEN	13
6.5.1	Virkesmätning där Biometria är mätande företag	13
6.5.2	Ersättningsgrundande skördarmätning.....	13
6.6	BIOMETRIAS KONTROLL AV VIRKESREDOVISNINGEN.....	14
6.7	HANTERING AV KLAGOMÅL PÅ BIOMETRIA.....	14
6.8	PÅTALA NÄR BIOMETRIA INTE FUNGERAR TILLFREDSSTÄLLANDE.....	14
7	SYNPKUNKTER	14
7.1	VMF ESTONIA OCH VMF LATVIA.....	14
7.2	BIOMETRIA.....	14
8	VMK:S MEDLEMSFÖRETAG	15
9	SAMMANFATTNING	16

1 Inledning

Vid årsskiftet 2018/2019 fusionerade de tre svenska virkesmätningssammanslagningarna till Biometria ek. för. I samband med fusionen förvärvade Biometria merparten av verksamheten inom SDC ek. för. Kvar hos SDC ek. för., efter Biometrias förvärv, finns ägandet av datasystemet VIOL 3 som är under tillverkning samt den verksamhet som denna berättelse omfattar. SDC ek. för. antog nya stadgar och firmanamnet Virkesmätningssammanslagning VMK ek. för. på en extra föreningsstämma 2018-12-18. Den nya firman registrerades hos Bolagsverket 2019-02-16 och 2019-05-29 valdes den nuvarande styrelsens ledamöter på ordinarie föreningsstämma.

För hela verksamheten inom Virkesmätningssammanslagning VMK ek. för. lämnar styrelsen en separat årsredovisning med revisionsberättelse som finns att hämta på föreningens hemsida (www.virkesmatningskontroll.se).

Denna verksamhetsberättelse redovisar VMK:s arbete rörande godkännande av ny virkesmätningsteknik och granskning av Biometria samt utvärdering av de baltiska VMK-auktoriserade mätande företagen.

2 VMK:s verksamhetsidé och värdegrund

VMK:s verksamhetsidé är att vara garant för opartisk och likformig virkesmätning och virkesredovisning. VMK:s mål är att, i samarbete med Biometria, VMF Estonia och VMF Latvia, säkerställa en objektiv virkesmätning med beaktande av kraven på rationalisering. Detta innebär att VMK bl.a. utvärderar och godkänner mätutrustningar, mätmetoder och mätningresultat för skogsråvara.

VMK:s värdegrund är:

- **Kvalitet** - Vi har hög kvalitet som ledstjärna.
- **Trovärdighet** - Vi har ett högt förtroende i skogsnäringen.
- **Oberoende** - Vi sätter vårt oberoende i centrum.

3 VMK:s uppdrag

3.1 Enligt arbetsordningen

I arbetsordningen för VMK:s styrelse, 2019-06-25, fastställs att denna ska verka för en ändamålsenlig, noggrann, likformig och stabil virkesmätning och redovisning genom att:

- Löpande värdera kvaliteten i virkesmätning och virkesredovisning.
- Besluta om dels auktorisation av virkesmätande företag, dels typgodkännanden samt att vid behov återkalla dessa, med utgångspunkt i rekommendationer och fastställda instruktioner.
- Tillämpa ett proaktivt arbetssätt och ge förslag till förbättringar av de processer som finns inom VMK:s ansvarsområde.
- Godkänna verksamhetsplaner för VMK.
- Godkänna budget och ekonomiska prognoser, följa och styra ekonomin inom VMK, vilket innefattar dimensionering av VMK.

3.2 Förtydligande av uppdraget

3.2.1 Ansvarsområde

Ansvarsområdet utgår ifrån Virkesmätninglagen och det regelverk som virkesmarknadens parter ställt upp via nationella instruktioner för ersättningsgrundande mätning. Här utgör mätmetoder, mätutrustning och mätningskvalitet centrala delar.

Eftersom redovisning av inmätta kvantiteter är en del av de mätande företagens åtagande ska även rutiner för redovisning granskas och kontrolleras.

3.2.2 Granskning av VMK-auktoriserade virkesmätande företag

En central del av uppdraget är den fortlöpande granskningen av de auktoriserade virkesmätande företagen. Följande mätande företag är auktoriserade av VMK för mätning av massaved enligt svenska instruktioner:

- VMF Estonia
- VMF Latvia

Värdering av virkesmätningens kvalitet

En viktig grund för den löpande uppföljningen av de virkesmätande företagen är att granska mätningens kvalitet i form av resultatet från såväl interna som begärda kontroller. Resultaten från VMK:s harmoniserande övning för kontrollmätning av massaved har också utgjort underlag för VMK:s utvärdering.

Instruktioner

VMK-auktoriserade mätande företag ska följa de svenska nationella instruktionerna för virkesmätning samt de övergripande VMK-dokument som återfinns på VMK:s hemsida.

Redovisning

I uppdraget ingår att granska och godkänna kvalitén på virkesmätning och virkesredovisning för VMK-auktoriserat mätande företag. VMK-auktoriserat mätande företag ska uppvisa adekvata kontrollrutiner för alla delar, som kan påverka den redovisade inmätta kvantiteten.

Avvikelser

VMK har hanterat större avvikelser i kontrollresultat och övriga förhållanden som ingår i ansvarsområdet, genom att begära orsaksanalyser och åtgärdsplaner från aktuella företag. Se även första punkten under avsnitt 6.1 som rör ”Riktlinjer för VMK:s värdering av mätningskvalitet hos VMK-auktoriserade mätande företag”.

3.2.3 Typgodkännande av mätutrustning och mätmetoder

I VMK:s uppdrag ingår att typgodkänna utrustning och metoder för ersättningsgrundande mätning. För att ett typgodkännande ska kunna utfärdas måste utrustningen uppvisa godtagbar mätningskvalitet. Vidare måste det finnas fastställda former för kontroll av utrustning och mätningsresultat. När även funktionalitet är godkänd beslutar VMK om typgodkännande.

3.2.4 VMK:s uppdrag när det gäller Biometria

Uppdraget är att granska kvalitén i Biometrias verksamhet. I detta ingår bl.a. att:

- Typgodkänna ny teknik och nya metoder för ersättningsgrundande virkesmätning
- Hantera begärda kontroller och begärda ommätningar av travar i bild

- Påtala när verksamheten inte är tillfredsställande; avseende mätning och redovisning samt att efterfråga orsaksanalyser och åtgärdsplaner
- Hantera klagomål när det gäller mätning och redovisning

4 Styrelsens ledamöter 2019

Sedan stämman den 30 maj har VMK:s styrelse bestått av följande ledamöter:

Ordinarie

Lennart Rådström (ordförande)

Bengt Algotsson

Mikael Eliasson (nyval)

Jan Gustafsson

Olle Hagman (nyval)

Suppleanter

Kristian Areskog

Sven-Erik Gustavsson

Vid stämman 2019 ersatte ovanstående styrelse VMK-nämnden, som (tillsammans med SDC:s tidigare styrelse) verkat under årets första månader. Ledamöterna är nominerade av de nationella partsorganen och utses vid VMK:s stämma. Från Skogsstyrelsen har Christoffer Gillström deltagit som adjungerad ledamot. Ovanstående personer deltar i mån av möjlighet vid samtliga möten.

VMK:s chef Håkan Rönnbäck har varit föredragande och sekreterare i styrelsen.

5 Styrelsens verksamhet

VMK:s styrelse (och VMK-nämnden) har under året haft nio möten varav fyra telefon/Skype/Teams-möten och ett per capsulam. Vid ordinarie möten rapporteras utfallet från begärda kontroller och begärda ommätningar i bild (togs i drift från 1 aug). Kontrollresultat för de auktoriserade virkesmätande företagen rapporteras årligen.

Aprilmötet kombinerades med besök hos sågverket Ljungrä i Munktorp tillsammans med Biometria. Syftet var att få information om företagets verksamhet, travmätning i bild, kvalitets- och utvecklingsfrågor kopplade till detta samt aktuella virkesförsörjningsfrågor.

5.1 Fattade beslut av styrelsen/nämnden

5.1.1 Typgodkännande av mätutrustning och mätmetoder

För att erhålla ett typgodkännande av VMK krävs normalt mätningstekniskt godkännande och funktionalitetsgodkännande och beslut tas normalt av VMK:s styrelse. VMK ansvarar för mätningstekniska tester, medan funktionalitetsarbetet i huvudsak utförs av Biometria.

Under året beviljade VMK 12 typgodkännanden:

- CIND:s TimSpect 2, automatisk mätning av fordonstraves mått (skrymvolym) för massa- och bränsleved samt sågkubb i fallande längder. Max 3 travar fall längder och 5 travar standardlängder. Ej delade travar. (2019-02-12).
- CIND:s TimSpect 2, automatisk mätning av fordonstraves mått (skrymvolym) för massa- och bränsleved samt sågkubb i fallande längder. Max 3 travar fall längder och 5 travar standardlängder. Även delade travar. (2019-03-06).
- RemaSawco Oy LogProfiler X-Ray, mätning av toppdiameter under bark samt automatisk metalldetektering. Tall o gran. (2019-03.25).
- Finnos Fusion G3X mätram för sågtimmer, automatisk metalldetektering och automatisk mätning av toppdiameter under bark med röntgen. (2019-03-29).
- Finnos Fusion G3X mätram för sågtimmer, automatisk bestämning av utbytesförlust. (2019-03-29).
- Mabema GPV 3.0, mätning av travars kvalitet i färgbilder på distans och i realtid ("live"). (2019-05-08).
- Mabema GPV 3.0, automatisk travmätning av talltimmer, fallande och standardlängder. (2019-05-13).
- CIND TimSpect 2, automatisk mätning av fordonstraves mått (skrymvolym), sågtimmer fallande längder. Max 3 travar fall. respektive 5 travar standardlängder. Även delade travar. (2019-06-25).
- Mabema GPV 2.0, aut. dia.fördeln. i max 3 delar av stockar i trave. Deln.gränser: Std.längder 139 - 289 mm & Fall. längder 209 - 289 mm. (2019-09-26).
- RemaSawco Oy:s mätram LogProfiler 3D, automatisk bestämning av utbytesförlust. (2019-10-11).
- Mabema GPV 3.0, automatisk travmätning av björkmassaved av fallande längder och standardlängder. (2019-10-31).
- Mabema GPV 3.0, automatisk diameterfördelning av timmerstockar i trave. Max 3 delar. Delningsgränser: Standardlängder 329 - 379 mm och fallande längder 329 - 439 mm. (2019-10-31).

5.1.2 Övergripande dokument

Under året har fyra övergripande VMK-dokument godkänts:

- Allmänt om typgodkännande av utrustning och metoder för ersättningsgrundande virkesmätning (2019-04-02).
- Riktlinjer för auktorisation av virkesmätande företag (2019-04-02).
- Riktlinjer för VMK:s värdering av mätningens kvalitet hos VMK-auktoriserade mätande företag (2019-04-02 och 2019-11-28).
- Normer för kontroll av virkesmätning och virkesredovisning (2019-06-25).

5.2 Övriga frågor som avhandlats

Här följer exempel på andra frågor som avhandlats av styrelsen.

- Förenklade mätningstekniska tester, arbetssätt och handläggningstider vid typgodkännanden samt VMK:s roll vid fastställande av kontrollanvisningar och rutiner och kravnivåer vid mätningstekniska tester
- Typgodkännande av mätutrustning i Baltikum samt typgodkännande av vågar
- Mätningens kvalitet. Krav, mål och utfall för Biometria och VMK-auktoriserade mätande företag

- Kvalitetscertifiering enligt ISO 9001
- Klassning av massaved i Prima/Sekunda samt kontroll av utförd mätning för denna
- Väl åtskilda travar vid travmätning samt årstidsvariationer vid automatisk travmätning
- VMK-nämndens omformning till VMK:s styrelse, Skogsstyrelsens deltagande i VMK:s styrelse samt arbetsordning för VMK:s styrelse
- Rekrytering av ny verksamhetsspecialist till VMK
- VMK:s värdegrund

6 Uppföljning av kvalitet i virkesmätning och redovisning

6.1 Resultat från de interna kontrollerna inom VMF Estonia och VMF Latvia

Resultat från företagens interna kontroller framgår av tabellerna nedan. Först några förklaringar till dessa:

- ”Riktlinjer för VMK:s värdering av mätningskvalitet hos VMK-auktoriserade mätande företag” från 2019-06-25, utgör grund för VMK:s värdering av kontrollresultaten. I riktlinjerna framgår vad som avses med *mindre*, *större* och *exceptionell* avvikelse.
- Kursiv och fet stil markerar värden utanför godtagbart intervall.
- Systematisk avvikelse avser avvikelse mellan ordinarie mätning och kontrollmätning.
- Travmätning avser endast ren travmätning utan kollektivomräkning. Vid kollektivomräkning utvärderas momentet stockmätning.

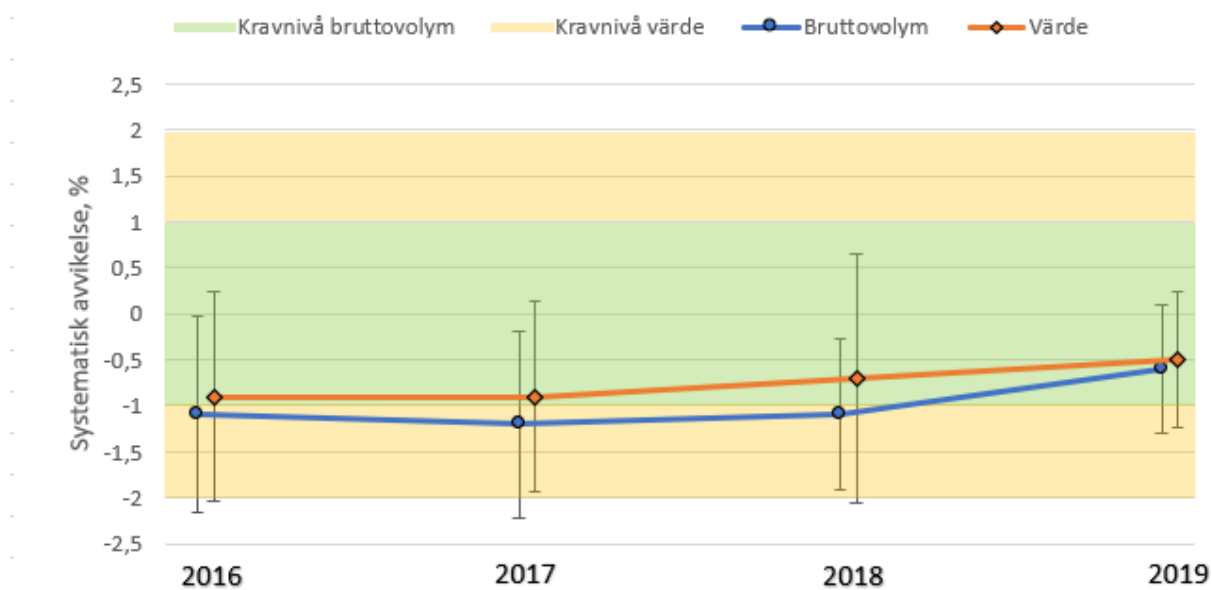

6.1.1 Kontroll av utförd mätning på nivån mätande företag

Tabell 1. Kontroll av utförd mätning – stockmätning

VMF	Antal		Medel				
	Mät-platser	Stockar	Systematisk avvikelse, % Bruttovolym	Värde	Standardavvikelse % Bruttovolym	Värde	
Stockmätning							
VMK:s kravnivåer, massaved			± 1,0	± 2,0	± 10,0		
Estonia	Stockvis kontroll	6	422	-0,6	-0,5	7,4	7,8

Vid stockmätning av massaved låg VMF Estonia innanför VMK:s kravnivåer.

Figur 1. Utveckling av systematisk avvikelse vid stockvis kontroll av massaved för VMF Estonia med felstaplar som motsvarar 95 % konfidensintervall samt VMK:s kravnivåer.

Som framgår i figur 1 har systematiska avvikelser vid stockvis kontroll av massaved inom VMF Estonia förbättrats under perioden 2016 – 2019. Resultaten för 2019 ligger inom VMK:s kravnivåer, dock med relativt stora (men minskande) konfidensintervall.

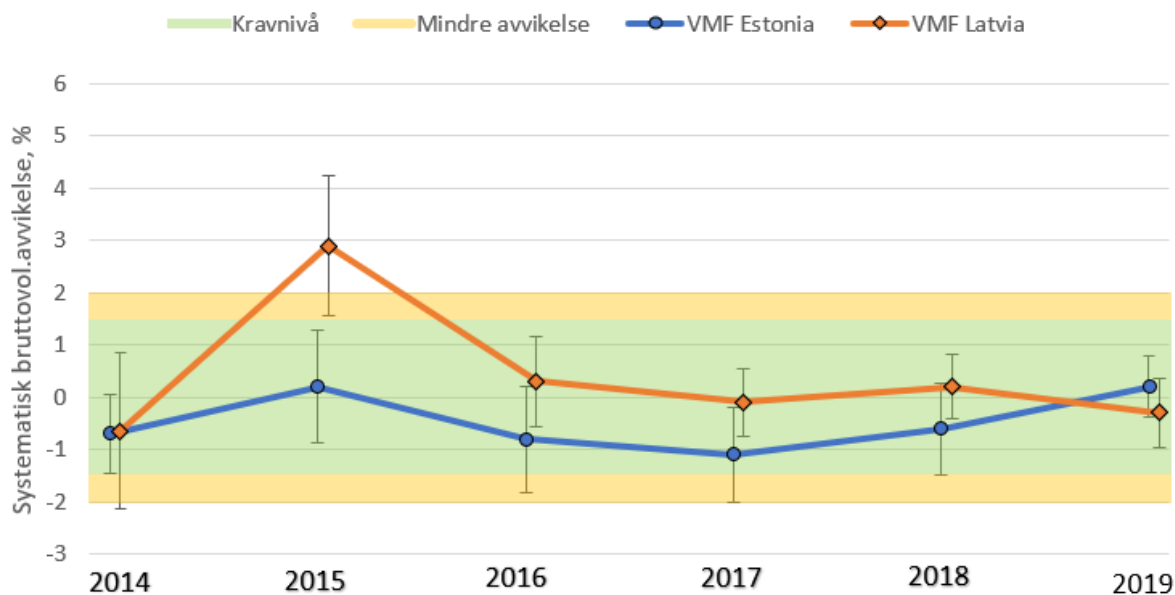
Tabell 2. Kontroll av utförd mätning – travmätning

VMF	Antal		Medel				
	Mät-platser	Travar	Systematisk avvikelse, % Bruttovolym	Värde	Standardavvikelse % Bruttovolym	Värde	
Travmätning							
VMK:s kravnivåer			± 1,5	± 2,5	± 7,0 (fr.o.m. 2020)		
Estonia	Massaved	6	348	0,2	2,4	5,5	7,3
	Barr	6	126	0,3	2,2	5,2	6,8
	Björk	6	186	0,3	3,0	5,7	7,6
	Asp	1	36	-1,4	0,0	5,6	8,0
Latvia	Massaved	3	352	-0,3	0,8	6,4	7,0
	Barr		126	-1,6	0,0	5,4	5,9
	Björk		158	0,9	1,3	7,0	7,5
	Asp		68	-1,5	1,4	7,8	10,9

Sammanfattande kommentarer till tabell 2:

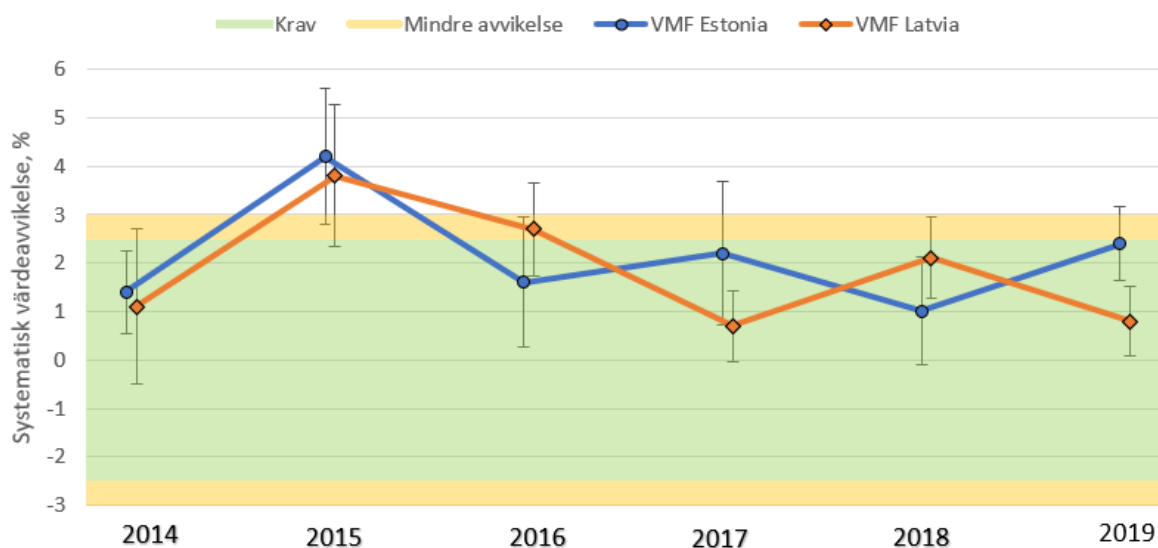
- VMF Estonia och VMF Latvia uppfyllde kraven vid travmätning av massaved när samtliga trädslag summeras.
- För travmätning av björkmassaved låg VMF Estonia utanför VMK:s kravnivå för värdeavvikelse.
- För travmätning av barmassaved låg VMF Latvia utanför VMK:s kravnivå för bruttovolymavvikelse.
- Fr.o.m. 2020 har VMK lagt fast en kravnivå för standardavvikelse på 7 % för bruttovolym. Under 2019 var VMF Latvia för sortimentet aspmassaved utanför den gränsen.

Den systematiska överskattningen av virkesvärdet i VMF Estonia och VMF Latvias travmätning av massaved hänger samman med att parterna på virkesmarknaden valt att tillämpa travmätning av massaved utan korrigering med stockmätta stickprov. Denna metod innebär att vrakförekomsten ofta underskattas, vilket medför viss överskattning av virkesvärdet.

Figur 2. Utveckling av systematisk bruttovolymavvikelse vid travvis kontroll av massaved för VMF Estonia och VMF Latvia med felstaplar som motsvarar 95 %-iga konfidensintervall samt VMK:s kravnivå.

Som framgår i figur 2 har systematiska bruttovolymavvikelser vid travvis kontroll av massaved inom VMF Estonia och VMF Latvia under de senaste åren legat inom VMK:s kravnivå. En förbättring av konfidensintervallen har skett för både VMF Estonia och VMF Latvia.

Figur 3. Utveckling av systematisk värdeavvikelse vid travvis kontroll av massaved för VMF Estonia och VMF Latvia med felstaplar som motsvarar 95 % konfidensintervall samt VMK:s kravnivå.

Som framgår i figur 3 har systematiska värdeavvikelser vid travvis kontroll av massaved inom VMF Estonia och VMF Latvia utvecklats svagt positivt under perioden 2015 - 2019. Den systematiska värdeavvikelsen för VMF Estonia var under 2019 precis innanför den övre kravnivån.

Tabell 3. Bortfall av kontrollobjekt samt inmätt bruttovolym enligt svenska instruktioner, massaved. (Utfall 2018 inom parentes)

VMF	Bortfall av kontrollobjekt	Inmätt bruttovolym massaved enligt svenska instruktioner, 1000-tals m ³ fub		
	Stockar/Travar, % VMK:s kravnivå ≤ 6 %	Med kontroll	Utan kontroll	Med och utan kontroll
Stockmätning, stockvis kontroll				
Estonia	3,6 (4,5)	383,2 (328,2)		383,2 (328,2)
Travmätning, travvis kontroll				
Estonia	15 (42)	325,3 (262,1)	157,8 (435,8)	483,7 (697,9)
Latvia	0,3 (6)	178,4 (461,6)	19,9 (25,8)	198,2 (487,3)
Estonia		709,1 (590,3)	157,8 (435,8)	867,0 (1 026)
Latvia		178,4 (461,6)	19,9 (25,8)	198,2 (487,3)

VMF Estonia hade under året fortsatta problem med högt bortfall av kontrolltravar, även om bortfallet minskat sedan 2018. De höga bortfallen berodde bl.a. på platsbrist. VMF Estonia mätte dessutom betydande volymer som saknade kontroll, vilket inte tillåts enligt VMK-auktoriseringen och ”Normer för kontroll av virkesmätning och virkesredovisning”. Volymen utan kontroll för VMF Estonia har minskat sedan 2018, men var fortfarande hög.

Volymen massaved VMF Latvia mätte in med svenska instruktioner har mer än halverats från föregående år och var relativt begränsad.

6.1.2 Kontroll av utförd mätning per mätplats

Tabell 4. VMK:s kravnivåer på mätplatsnivå avseende systematiska avvikelser mellan ordinarie mätning och kontrollmätning.

	Massaved	
	Stockmätning	Travmätning
Bruttovolymavvikelse	±1,5 %	±1,5 %
Värdeavvikelse	±2,5 %	±3,0 %

Tabell 5. Kontroll av utförd mätning, variation mellan mätplatser

	VMF	Antal mätplatser i olika intervall ¹ avseende systematisk avv., %										
		<-4	-4	-3	-2	-1	1	2	3	4	>4	Totalt
Travmätning²												
Massaved, volym	E ³					2	1	1				4
	L				1		1	1				3
Massaved, värde	E								3	1		4
	L					1		2				3

Kontrollresultaten uppvisade stora systematiska avvikelser på ett antal mätplatser:

VMF Estonia

- En värdeavvikelse för travmätning av massaved. Mätplatsen består egentligen av tre olika (mindre) mätplatser.

VMF Latvia

- En bruttovolumavvikelse för travmätning av massaved.

6.1.3 Kontroll av redovisningen

VMF Estonia och VMF Latvia har under året bedrivit en begränsad kontroll av redovisningen.

6.2 VMK:s harmoniserande kontrollmätningar av massaved

Målet med VMK:s harmoniserande mätningar är att virkesmätning ska kontrolleras på ett likformigt sätt.

VMF Estonia och VMF Latvia är auktoriserade att mäta massaved enligt svenska instruktioner för virkesmätning. VMK:s harmoniserande mätningar av barmassaved genomfördes i maj med kontrollmätare från de bägge VMK-auktorerade mätande företagen VMF Estonia och VMF Latvia samt från Biometria för att säkerställa att de VMK-auktorerade mätande företagen och Biometria kontrollmäter massaved på samma sätt. Resultaten vid mätningarna var relativt goda. Maximal bruttovolumavvikelse för deltagande mätlag var 1,5 % jämfört med ”facit”. Motsvarande maximal nettovolymavvikelse var 2,7 %.

¹ Intervallen utgår från 0.

² Mätplatser med minst 30 kontrolltravar.

³ En av mätplatserna består egentligen av tre mätplatser. Då volymerna är begränsade (ca 70 000 m³fub) har de summerats i ett kontrollkollektiv för barmassaved och ett för björkmassaved.

6.3 Avvikelser vid kontroller begärda av part (begärda kontroller)

Inom VMF Estonia och VMF Latvia har inte några kontroller begärts av part. VMK har under hösten fört en dialog med företagen för att få dem att införa tjänsten ”begärd kontroll”.

För Biometria har 17 begärda kontroller (tre makulerade) genomförts. Orsaksanalyser och åtgärdsplaner har begärts i följande fall:

- En värdeavvikelse vid bildmätning av lövmassaved.
- Två värdeavvikelser vid bildmätning av massaved FS barr.

6.4 Avvikelser vid begärda ommätningar av travar i bild

För Biometria har 26 begärda ommätningar av travar i bild utförts, sedan införandet 1 augusti. Orsaksanalyser och åtgärdsplaner har begärts i följande fall:

- Fyra värdeavvikelser vid bildmätning av barrmassaved.
- En värdeavvikelse vid bildmätning av granmassaved.
- En bruttovolymavvikelse vid bildmätning av barrmassaved.

6.5 Biometrias kontroll av virkesmätningen

VMK har tagit del av Biometrias rapport ”Kvalitetsutfall för virkesmätning vid skog och industri 2019”. I rapporten framgår de krav och mål som Biometrias styrelse fastställt.

6.5.1 Virkesmätning där Biometria är mätande företag

Biometria har beräknat och redovisat partivis noggrannhet avseende bruttovolym enligt Skogsstyrelsens krav. Nio av tio sågtimmerpartier, stockmätta i m³to, uppfyllde lagkraven. 81 % av de stockmätta sågtimmerpartierna med handelsmått m³fub uppfyllde lagkravet. Detta motsvarar 72 % av fastvolymen. För massaved som travmättes i mellersta och norra Sverige klarade 98 % av virkespartierna lagkravet, vilket motsvarar 93 % av volymen.

Biometrias rapport över kvalitetsutfall 2019 tydliggör omfattningen av det kvalitetsarbete som bedrivs. Rapporten innehåller resultat för sågtimmer, massaved, cellulosaflis, och trädbränsle. Av rapporten framgår att ett antal mätplatser inte klarar uppsatta kravnivåer.

6.5.2 Ersättningsgrundande skördarmätning

Biometrias rapport innefattar också ersättningsgrundande skördarmätning, mätnoggrannhet på topp-rot mätta stammar/stockar. Ersättningsgrundande skördarmätning är partsmätning, där Biometria endast har rollen som revisor.

Tabell 6. Volymavvikelse, standardavvikelse, antal kontrollobjekt och medelfel för ersättningsgrundande skördarmätt volym jämfört med revisors topp-rot mätning under bark. (Värden för 2018 inom parentes.)

	2019			
	Volymavvikelse %	Std.avv. % Stam (Stock)	Antal stammar (stockar)	Medelfel, %
Tall	X (-0,5)	Y (11,3)	1 (30)	Z (2,1)
Gran	-0,5 (0,3)	3,7 (5,7)	37 (492)	0,6 (0,3)
Totalt	-0,5 (0,2)	4,1 (6,2)	38 (522)	0,7 (0,3)

X, Y och Z ovan redovisas inte p.g.a. för litet underlag.

Tabell 6 visar nyckeltal för de ersättningsgrundande skördarmätta objekten. Volymavvikelse beskriver skillnad mellan skördarmätt fastvolym och skördarrevisorernas topp-rot mätta volym under bark. Volymerna mäts i huvudsak i södra Sverige och utgörs till största delen av gran. Antalet kontrollstammar var (delvis p.g.a. problem med de omfattande granbarkborre-angreppen) anmärkningsvärt få för både tall och gran. 38 stammar var slumpmässigt utvalda av båda trädslagen, vilket är en liten andel. Biometria konstaterar dock att resultaten vid kvalitetssäkrad skördarmätning, där det finns ett större underlag, är i paritet med ovanstående.

6.6 Biometrias kontroll av virkesredovisningen

VMK har tagit del av Biometrias redogörelse för kontroll av redovisningen. Under 2019 har inga regelmässiga tester av redovisningen i VIOL 2 skett, vilket är otillfredsställande. Fokus har legat på VIOL 3 där en fullgod testfunktion etableras. När den testfunktionen under 2020 är etablerad räknar Biometria med att även etablera relevanta tester av VIOL 2. Dessutom tillsätts en funktion som är kvalitetsansvarig för VIOL 2. VMK ser positivt på de insatser som nu planeras.

Biometria planerar för att kvalitetscertifiera verksamheten enligt ISO 9001.

6.7 Hantering av klagomål på Biometria

VMK har en e-postadress klagomal@virkesmatningskontroll.se, som är tänkt att användas vid klagomål på Biometrias hantering rörande virkesmätning eller virkesredovisning. Denna möjlighet har dock inte utnyttjats.

6.8 Påtala när Biometria inte fungerar tillfredsställande

VMK har i uppdrag att påtala när Biometrias virkesmätning och virkesredovisning inte varit tillfredsställande. VMK har efterfrågat orsaksanalys och åtgärdsplan i ett fall:

- En bruttovolymavvikelse vid bildmätning av lövmassaved på järnvägsterminal (rullande 12-månadersvärde).

7 Synpunkter

7.1 VMF Estonia och VMF Latvia

Företagen har i huvudsak levt upp till de kravnivåer som ställs i ”Normer för kontroll av virkesmätning och virkesredovisning” och i ”Riktlinjer för VMK:s värdering av mätning-kvalitet hos VMK-auktoriserade mätande företag”. Fortfarande finns dock förbättringspotentialer. Bl.a. inom områdena travmätning, bortfall av kontrollobjekt, volymer som mätts utan kontroll, kontroll av redovisning samt begärda kontroller. Se även avsnittet 6.1.

7.2 Biometria

Biometria bedriver en omfattande och kvalificerad kontroll av sin virkesmätning. Enligt VMK finns dock viss förbättringspotential vid kontroll och uppföljning av virkesmätningen. De områden som VMK identifierat och redovisat skriftligen rör:

- Tabeller i kontrollrapporten som redovisar resultat från mätningkvalitet
- Medelfel och 95 %-iga konfidensintervall
- Bortfall av kontrollobjekt
- Kvalitetsklassning av massaved i prima/sekunda

- MAS-mätning
- Utfasning av toppformtalsmatriser
- Vägning med torrhaltsbestämning
- Relativprislistor
- Ersättningsgrundande skördarmätning

8 VMK:s medlemsföretag

VMK:s 57 medlemmar är svenska aktörer inom skogsbranschen:

AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad

AB Persson Invest

Aktiebolaget Rundvirke

arCHIPelago Data Aktiebolag

Bergs Timber AB

BillerudKorsnäs Skog & Industri Aktiebolag

BillerudKorsnäs Aktiebolag (publ)

Biometria ekonomisk förening

Boxholms Skogar Aktiebolag

Callans Trä AB

Domsjö Fiber Aktiebolag

E.ON Värme Sverige Aktiebolag

Eskilstuna Energi och Miljö Aktiebolag

Gällö Timber AB

Holmen Skog Aktiebolag

IKEA Industry Hultsfred AB

JGA Skog AB

Jämtkraft AB

Ljusnans Virkesfrakt AB

Metsä Forest Sverige Aktiebolag

Moelven Industrier ASA

Mondi Dynäs Aktiebolag

Munksjö AB

Nordic Paper Bäckhammar AB

Norra Skogsägarna Ek. för.

Norske Skogindustrier ASA

Prästlönetillgångar i Växjö stift

Prästlönetillgångarna i Skara stift

Reaxcer AB

Rindi Energi AB

Rottneros AB

Rundvirke Skog Aktiebolag

Rörvik Timber AB

SCA Skog AB

Setra Trävaror AB

Skellefteå Kraftaktiebolag

Skogssällskapets Förvaltning Aktiebolag

Skogsåkarna i Mellansverige Aktiebolag

Skogsägarna Mellanskog Ekonomisk förening

Skogsägarna Norrskog Ek. för.
Stora Enso Skog Aktiebolag
Sveaskog Förvaltnings Aktiebolag
Svenska Skogsföretagares Certifieringsgrupp Ek. för.
Sydved Aktiebolag
SÅGAB - Sågverken Norrland ek. för.
Sågverken Mellansverige service AB
Sågverkens Riksförbund ek. för.
Sågverksföreningen Såg i Syd ek.för.
Söderenergi Aktiebolag
Södra Skogsägarna ekonomisk förening
Träfrakt Götaland AB
Trätransporter i Norrbotten Aktiebolag
Umeå Energi Aktiebolag
WEDA Skog AB
Westan Logistik AB
Vida Skog AB
Västra Svealands Virkesfrakt (VSV-frakt) Aktiebolag

9 Sammanfattning

VMK anser sammantaget att de bägge VMK-auktoriserade mätande företagen, VMF Estonia och VMF Latvia, bedrivit en ändamålsenlig, noggrann, likformig och stabil virkesmätning och virkesredovisning. Det finns dock fortfarande förbättringspotentialer, vilka företagen också arbetar med.

VMK anser sammantaget att även Biometria bedrivit en ändamålsenlig, noggrann, likformig och stabil virkesmätning samt virkesredovisning. Även här pågår ett omfattande kvalitetsarbete.

Uppsala den 2020-04-22

Lennart Rådström, ordförande

Bengt Algotsson

Mikael Eliasson

Jan Gustafsson

Olle Hagman